

2011-03-22

Dnr 43-2010:5175

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Tärnsjö skola
i Heby kommun

2011-03-22

Rektor Margaretha Lundström
Tärnsjö skola
Margaretha.lundstrom@heby.se

Heby kommun
Charlotte.lundgren@heby.se

Tillsyn i Tärnsjö skola

Förskoleklass

Grundskola årskurs 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Tärnsjö skola och Heby kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Tärnsjö skola saknar sammanställning över elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen. Skolinspektionen kan därför inte bedöma huruvida alla elever når kunskapsmålen. Resultaten på nationella proven indikerar dock att skolan behöver vidta åtgärder för att ge alla elever förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen.

Rektorn behöver ta ett större ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning, se till att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för vidare arbete för högre måluppfyllelse.

Åtgärdsprogrammen måste förbättras så att de på ett tydligare sätt kan bli ett redskap för lärarna att kunna anpassa sin undervisning till de olika elevernas förutsättningar och tänkande. De individuella utvecklingsplanerna behöver även de förbättras så att de kan bidra till att mål och krav tydliggörs för elever och deras vårdnadshavare. För-

hoppningsvis kan förbättrade individuella utvecklingsplaner och utvecklade åtgärdsprogram bidra till en högre måluppfyllelse.

Planen mot kränkande behandling på Tärnsjö skola uppfyller inte författningarnas krav och saknar elevernas delaktighet vid framtagandet. Trots att skolan bedriver ett värdegrundsbete uppgår elever, personal och rektorn att det förekommer kränkningar.

Skolinspektionen har i tillsynen av Tärnsjö skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen. (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan Kursplanerna).
- De individuella utvecklingsplanerna uppfyller inte grundskoleförordningens krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Rektorn ser inte till att lärarna vid bedömning utgår från de nationella målen i kursplanerna. (2 kap. 6 grundskoleförordningen).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning (2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen (2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att utbildningen är likvärdig på skolan. (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag).
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för ge eleverna inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad. (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Undervisningen utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen. (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer Kursplaner).
- Undervisningen upplevs inte som stimulerande av eleverna (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Riktlinjer).
- Rektorn har inte i tillräcklig utsträckning arbetat för att förankra skolans ordningsregler hos alla elever (Lpo 94, 2.1 Normer och värden).

- Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Rektorn säkerställer inte att åtgärder mot kränkande behandling leder till att kränkningar upphör (14 a kap. 10 § 1985 års skollag).
- Skolan erbjuder inte studiehandledning till de elever som är i behov av det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap.1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilaga 2

Skolinspektionen begär in en sammanställning av samtliga kunskapsresultat för årskurs 5 för att kunna bedöma skolans måluppfyllelse. Den ska lämnas i samband med uppföljning.

Rektor och Heby kommun har ansvar för att skolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Heby kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Heby kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Jane Strandberg.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Magdalena Molin
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för skola Tärnsjö skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Heby kommun under februari till april 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Tärnsjö skola den 1 och 2 februari. Ansvariga för tillsynen har varit utredarna Magdalena Molin och Joakim Norberg.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Tärnsjö skola, dels den information som samlats in under besöket. I Tärnsjö skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Tärnsjö skola

Skolan	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskoleklass	139

Källa:

Tärnsjö ligger i Heby kommun. Tärnsjö skola är en grundskola som omfattar förskoleklass och årskurs 1-6. Skolans lärare är organiserade i två arbetslag förskoleklass till årskurs 3 och årskurs 4 till 6. Skolans rektor har även ansvar för ett fritidshem samt en förskola. Kommunens ansvarstagande för förskolor och fritidshem beskrivs dock i separat rapport.

Tillsynsprotokoll för Tärnsjö skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan
Kursplanerna

Motivering:

Tärnsjö skola saknar sammanställningar av elevernas måluppfyllelse på skolnivå i samtliga ämnen. De sammanställningar som redovisas är endast elevernas resultat på de nationella ämnesproven för årskurs tre och fem.

Tärnsjö skolas egen statistik visar att andelen elever som når målen på det nationella ämnesprovet i engelska år 2010 för årskurs 5, varierar mellan 64 till 88 procent på de olika delproven. Motsvarande resultat för matematik är mellan 88 och 94 procent. I svenska var måluppfyllelsen 100 procent i samtliga delprov. Resultaten på de nationella ämnesproven indikerar att Tärnsjö skola måste vidta åtgärder för att alla elever ska ges möjlighet att nå målen för utbildningen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

De individuella utvecklingsplanerna följer inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Elevernas individuella utvecklingsplaner är inte utformade på ett sådant sätt att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i förhållande till de nationella målen. De omdömen som ges om elevernas utveckling i övrigt är inte relaterade till nationella mål. Vissa omdömen innehåller värderingar av elevens personliga utveckling som exempelvis "*tråkig attityd*" även om det inte är ele-

vens sociala utveckling som bedöms. Den framåtsyftande delen måste bli tydligare så att elever och föräldrar lättare kan tolka vilka kunskapsmål som avses.

Se vidare området nedan Lärares bedömning och utvärdering.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Lärares bedömning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn ser inte till att lärarna vid bedömning utgår vid bedömning från de nationella målen i kursplanerna.

Författningsstöd:

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Motivering:

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att lärarna upplever svårigheter att göra bedömningar i alla ämnen förutom svenska, engelska och matematik. Lärarna upplever en osäkerhet på vilket sätt eller på vilka grunder elevernas måluppfyllelse ska bedömas.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att inhämta kunskap om och följa upp lärarnas undervisning.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket 1985 års skollag, Lpo 94
2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Intervjuer med lärare och rektor visar att rektorn inte specifikt följer upp hur pass stimulerande undervisningen är, undervisningens kvalitet eller om läroplanens mål att sträva mot verkligen genomsyrar undervisningen. Rektorn uppger att hon sällan hinner med att göra lektionsbesök.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och att detta underlag används för att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket sista meningen 1985 års skollag
Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Via intervjuer med rektorn och lärare framkommer att skolans resultat endast i begränsad omfattning följs upp, analyseras, utvärderas och kommuniceras. Detta leder till att resultaten inte alltid är kända i verksamheten och på ett tydligt sätt utgör ett underlag till utveckling av verksamheten. Skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också att behov av förbättringsinsatser tydliggörs.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att utbildningen är likvärdig på skolan.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag
Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Motivering:

I intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att det inte sker några pedagogiska diskussioner i någon större utsträckning på skolan. På gemensamma möten diskuteras oftast praktiska saker. Rektorn uppger att hon beslutat att inte genomföra pedagogiska diskussioner tillsammans med lärarna på grund av tidsbrist och att lärarna upplever det som stressande.

Se vidare området Fokus på lärande.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen utgår inte från och omfattar kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, Mål och riktlinjer
Kursplaner

Motivering:

På Tärnsjö skola erbjuds inte eleverna undervisning i hem-och konsumentkunskap förrän i årskurs 6. Detta innebär att undervisningen inte relateras till de nationella mål som finns i ämnet för årskurs 5.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Undervisningen upplevs inte som tillräckligt stimulerande av eleverna.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, Riktlinjer

Motivering:

Vid intervjuer med elever framkommer att viss undervisning upplevs som enahanda framförallt av de äldre eleverna. Det kan handla om innehåll, arbetssätt och redovisningsformer. Eleverna säger att de därmed inte alltid upplever undervisningen som stimulerande. Skolinspektionens klassrumsobservationer bekräftar till stora delar elevernas upplevelser.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Rektorn uppger att det varierar mellan olika lärare i vilken grad de ger eleverna inflytande över undervisningen och gör eleverna delaktiga i planeringen. Lärarna uppger att de kan bli bättre på att arbeta med dessa frågor och att det inte alltid är tydliga med att förklara för eleverna hur och när de är delaktiga. Eleverna uppger i intervjuer att det ofta är lärarna som bestämmer över innehåll, arbetssätt och över lektionernas utformning.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn har inte i tillräcklig utsträckning arbetat för att förankra skolans ordningsregler hos alla elever.

Författningsstöd:

Lpo 94 2.1 Normer och värden

Motivering:

I samtal med eleverna framkommer att det råder osäkerhet om hur reglerna tagits fram. Eleverna uppger vidare att lärarna talar mycket om vilka regler som gäller och att dessa ska följas men att de kan variera mellan olika lärare i vilken grad de gemensamma reglerna gäller eller inte. Rektor bekräftar denna bild.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte skollagens krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, vilken även fungerar som plan mot kränkande behandling. Planen innehåller en översikt av åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling, däremot innehåller den inte tillräckligt tydligt specifika åtgärder som avses genomföras under det kommande året utifrån en kartläggning. Det framgår inte hur planen ska följas upp och utvärderas och inte heller hur eleverna ska medverka vid upprättandet av planen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn säkerställer inte att åtgärder mot kränkande behandling leder till att kränkningar upphör.

Författningsstöd:

14 a kap 10 § 1985 års skollag Åtgärder mot kränkande behandling

I intervjuer med elever framkommer att det förekommer kränkningar mellan vuxen och elever. I samtal med skolans rektor framgår att hon är medveten om problemet och att hon tidigare vidtagit vissa åtgärder för att kränkningarna ska upphöra. Rektor uppger vidare att situationen förbättrats eftersom hon inte fått uppgifter om att kränkningarna fortsatt. Enligt de elever som skolinspektionen har talat med har situationen inte åtgärdats.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav fullt ut. De åtgärder som föreslås är inte alltid tydliga och syftet med åtgärderna relaterar i begränsad utsträckning till läroplanens och kursplanernas mål. Det framgår inte tydligt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolan erbjuder inte studiehandledning till de elever som är i behov av det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

På Tärnsjö skola finns det elever som har behov av studiehandledning på modersmålet. Intervjun visar att det råder oklarheter på skolan om vad som är skillnaden mellan studiehandledning respektive modersmålsundervisning och vilka regler som styr elevernas rättigheter till dessa. Detta gör att de elever som har behov av studiehandledning inte får det.